

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IX ❁ БРОЈ 167. ❁ 25. МАРТ 1980.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

СЕЗОНА ЈЕ НА ПРАГУ

ОДРЖАТИ РОКОВЕ

На санацији оштећених и изградњи нових објеката на подручју наше општине урађено је око половину посла. До првих дана маја треба окончати радове како би комплекс у Бечићима са својих 24000 кревета могао да прими прве овогодишње госте. До тога рока угрожене из одмаралишта и хотела треба преселити у нове станове. Да би то било могуће, потребно је увести рад у више смјена (не прековремени рад, како је то до сада чињено), повећати број радне снаге, нарочито стручне, побољшати снабдијевање грађевинским материјалом.

Ово је, између осталог, констатовано на састанку Координационог одбора удружене грађевинске оперативе СР Србије одржаном у првој половини марта у Бечићима. Присутствовали су Радоје Стефановић, потпредседник Извршног вијећа Србије, др Милорад Стапојевић, потпредседник Извршног вијећа Црне Горе, Омер Курпејовић, председник Привредне коморе Црне Горе, и Рајко Ђаковић, потпредседник Привредне коморе Србије.

Кашњења која на свим градилиштима, по оцјени надзорног органа, износе од 10 до 30 дана уследила су због недостатка пројектне документације, замршених имовинско-правних односа, нередовног снабдијевања грађевинским материјалом (нарочито недостатку гранулације од камена и цемент), помањкања радне снаге и дугог кишног периода током зиме. За сада на овом подручју ради око 2000 радника, али ће их током идућег мјесеца бити више. Представници „Комграпа“, „Импроса“, „Јинграпа“, „Рада“, „Јужне градње“ и других колектива пружили су на овом састанку увјеравања да ће оно што је пропуштено бити надокнађено до првих мајских дана. Речено је да ће у Бечићима до првог маја бити санирани објекти са 2000 кревета, а преосталих 450 у току тог мјесеца. У мају биће завршена санација око 200 оштећених и изграђено 420 нових станова у које ће се у првом реду уселити они који су у априлском земљотресу остали без крова над главом.

И на овом скупу потврђено је да недостатак новца причињава велики проблем и да колективи Србије обављају посао на вересију, не желећи да се губи и динамици.

Г.



У Бечићима се ради без предах



Са свечаности приликом пуштања у погон

Сепарација у Брајићима

У Брајићима је 15. марта, уз скромну свечаност, пуштена у рад сепарација чији ће дневни капацитет бити 600 кубних метара шљунка. Средства за изградњу овог објекта у износу 25 милиона динара обезбједила је Комунално-стамбена радна организација „Јужни Јадран“ из Будве путем кредита добијеног од Будванске основне банке и испоручиоца опреме „Словенија-цеста“ из Љубљане.

Сепарација за производњу шљунка прво је постројење ове врсте које је подигнуто последице земљотреса на угроженом подручју. Ослуживаће га 20 радника, а производиће четири врсте каменог материјала од 0 до 30 милиметара гранулације. Сматра се да ће капацитети новоотвореног погона задовољити потребе за овим веома траженим грађевинским материјалом.

Од коликог је значаја један овакав објекат, посебно сада, када се налазимо у јекну обнове и изградње, сувишно је наглашавати. Довољно је подсетити да су грађевинари који изводе радове на санацији и изградњи наших ривијере, као и грађани, који санирају приватне куће, до сада морали набављати шљунак и пијесак са Мораче, Бојане, из Дупца код Дубровника, па, чак, и из Јелен-Дола код Чачка.

Материјал из сепарације у Брајићима, како нам је саопштио Бранко Вукчевић, управник погона, биће знатно јефтинији — цијена по једном кубичку износиће 361,00 динара франко постројење.

Н. С.

НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ ТУРИЗАМ И ИСХРАНА

Традиционалном, шестом по реду изложбом „Туризам и исхрана“, која је одржана у периоду између 17. и 23. марта, обиљежен је почетак рада Јадранског сајма у овој години. На око 3000 квадратних метара изложбеног про-

стора у обје сајамске хале излагало је преко 80 произвођача из свих крајева наше земље и неколико иностраних фирми. Бројни посјетиоци, у првом реду туристички посленици с овог подручја, имали су прилике да виде и пробају производе прехранбене индустрије наших реномираних кућа, опрему за прехранбену индустрију, амбалажу и друге материјале који су изложени.

Ове године организатор Изложбе увео је и неке новине: организован је Пословни центар у оквиру кога су инициране пословне активности уз присуство привредника из Црне Горе и излагача. У том циљу, Сајам је ставио на располагање пословне просторије и друге услове за рад свим заинтересованим пословним партнерима.

Понуда домаћих произвођача хране и пића била је заиста, квалитетна, готово репрезентативна, па су комерцијалисти са овог подручја склопили више уговора о пословној сарадњи.

— Очекујемо веома добру пословну годину, — рекли су нам на Јадранском сајму, који је и протеклу годину, упркос тешким последицама катастрофалног земљотреса, успио да заврши позитивно (остатак дохотка износи 4,3 милиона динара). У наредних десет мјесеци у нашим халама одржаће се још петнаестак изложби и других сајамских манифестација које треба да привуку велики број домаћих и страних туриста, који ће боравити током овог љета дуж Црногорског приморја. Поменућемо оне важније — „Љетни сајам“, који ће се одржати од 12. јуна до 12. септембра, „Пуља у Црној Гори“, која је планирана за август, затим изложбу „Грађевинарство, материјали и опрема за грађевинарство“, „Опрема 80“. Крајем године, у новембру и децембру, овдје ће се одржати „Продајни зимски салон“ и „Новогодишњи ва-шар“.

С. Г.

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

НАСТАВИТИ ТАМО ГДЈЕ СЕ СТАЛО

Проширена сједница Општинског комитета Савеза комуниста разматрала је нека актуелна питања из области идејно-политичког рада и марксистичког образовања. У

оквиру Марксистичког центра, који је формиран при ОКСК Будва, протеклих година било је обухваћено преко сто чланова Савеза комуниста разним облицима идео-

лошко - политичког рада: Школом самоуправљања, Омладинском политичком школом, Политичком школом „Борбе“. Априла мјесеца прошле године дошло је до прекида активности на овом плану, због чега програм Центра за марксистичко образовање није потпуно остварен. Ове године треба наставити тамо гдје се стало. Иако се налазимо у приличном закашњењу, марљивим залагањем може се доста постићи. Програмом рада предвиђено је за чланство основних организација шест тема, од којих би четири биле основне организације, а двије би се одређивале, зависно од тога у којој области рада је укључена већина чланства.

Други вид идеолошко-политичког уздизања и марксистичког образовања биће преко Омладинске политичке школе у оквиру које ће бити обрађено 20 тема. Први степено Школе самоуправљања имаће 40 полазника, који ће саслушати 27 тема из разних области. И као четврти облик рада предвиђа се Марксистичка трибина, гдје би предавачи били истакнути друштвено-политички радници из нашег и других мјеста.

Полазници Школе самоуправљања су прошле године саслушали 16 тема, а преостало их је још 11. Послије договора с полазницима одлучено је да се пређених 16 тема обнови у скраћеној форми. На крају школовања биће спроведено тестирање кандидата. Иначе, Школа самоуправљања и Омладинска политичка школа треба да заврше овогодишњи програм до краја маја.

На сједници Комитета утврђен је и списак 40 чланова актива предавача и допуњен Савјет Марксистичког центра са два нова члана. Умјесто Јанка Минића и Светозара Маровића, који су одсутни са нашег подручја, у Савјет Центра именовани су Гојко Јовичић и Нада Поповић. За секретара Центра, као професионалаца, постављена је Бранка Медин, која је ову функцију до сада обављала волонтерски. Усвојен је и друштвени договор о финансирању Центра.

Комитет је посветио доста пажње активностима на реализацији ставова Треће сједнице Општинске конференције Савеза комуниста и, с тим у вези, утврдио даље датке Савеза комуниста и других организованих снага на отклањању последица земљотреса. Договорено је, такође, да се изврши допуна Акционог програма Општинске конференције СК на остваривању политике економске стабилизације.

В. Станишић

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

ДОНИЈЕТО ВИШЕ РЈЕШЕЊА И ОДЛУКА

Скупштина општине, на сједници од 13. марта, послије плодне јавне расправе у делегатској бази, донијела је више значајних одлука, закључака и рјешења. Као прво, усвојен је обиман и амбициозан

женог рада, Вијећа мјесних заједница и Скупштина Самоуправне интересне заједнице становања. У току је образовање Општинске комисије. За своје делегате у овој Комисији Скупштина је изабрала Лазара К. Борету и Сава Вуксановића, а Скупштина СИЗ становања Благоту Кривокапића и Милана Филиповића. Пред Комисијом је веома сложен, обиман и друштвено одговоран задатак — она треба да донесе коначне одлуке о расподјели преко 320 станова који се сада граде.

Лица која се уселе у сањирани, односно изграђене станове дужна су да испразне просторије које су користила за привремени смјештај, као и да поврате приколице и шаторе. Мјесне заједнице ће приколице предати ООУР „Хотели Словенска плажа“.

Делегати су одлучили да се приступи изради детаљног урбанистичког плана на Словенске плаже, Шумета и Спортског центра. Утврђене су локације за трафостаницу 35/10 Подкошљун и за двадесет породичних стамбених зграда.

Такса за боравак у идућој, 1981. години, плаћаће се седам, а у сезони девет динара.

Делегати су усвојили за кључак о покретању стечајног поступка над „Ватроспасом“, као и о исплати накнаде за рушење одређених објеката.

П. Г.

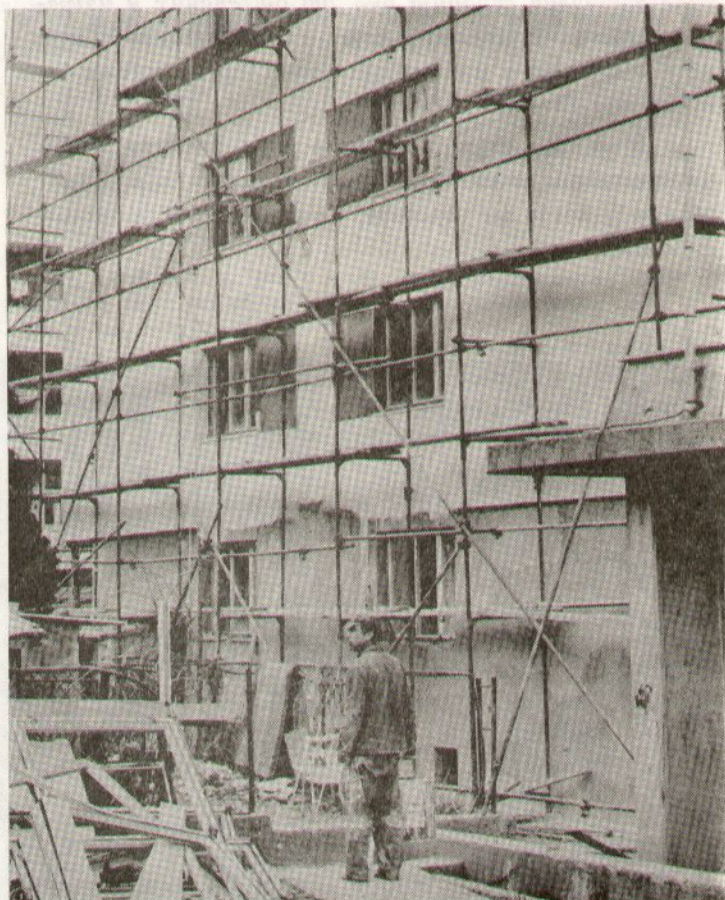
ОДЛИКОВАНЕ ЗАГОРКА РАДУЛОВИЋ И СЛАВКА НЕДОВИЋ

Председник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије Јосип Броз Тито, указом број 158 од 17. децембра 1979. године, одликовао је Орденом Републике са бронзаним вијенцем Загорку Бедовић-Радуловић и медаљом заслуга за народ Славку Калађурђевић-Недовић.

Поводом прославе 8. марта, приликом пријема делегације Општинске конференције за питања друштвеног положаја жена, председник Скупштине општине Предраг Ђулафић, уручио је одликовања. Захвалила се Славка Недовић.

план обнове и изградње за 1980. годину, према коме се укупна инвестициона улагања планирају на износ од 1,350.000.000 динара. За успјешно реализовање плана, истакнуто је на сједници, неопходно је максимално и организовано ангажовање свих субјеката.

Одлуку о расподјели станова, изграђених из средстава за отклањање последица земљотреса, усвојили су делегати Вијећа удру-



Санација многих стамбених зграда приводи се крају

НАШ ОСВРТ

Превазићи досадашњу праксу

Послије дугог ишчекивања и теоријских расправа о значају и проблемима остваривања појединих облика идејног рада и идеолошко-политичког оспособљавања, најзад и једна конкретна, практична политичка акција: недавно је почео с радом центар за марксистичко образовање, при Општинском комитету. СК. И поред низа објективних тешкоћа (недостатак просторија и литературе, финансијске недаће и слично), максималним ангажовањем целокупне општинске организације СК и свих осталих субјективних снага у општини, створени су најосновнији предуслови за његово успјешно дјеловање. То је, без сумње, веома значајан корак напријед у општим настојањима да марксистичко образовање и идеолошко политички рад буду у функцији даљег развоја и продубљивања самоуправних друштвено-економских односа, да СК досједније остварује своју авангардну улогу, односно да целокупно његово идејно-политичко и акционо дјеловање подстиче и усмјерава социјалистичку самоуправну трансформацију нашег друштва.

У намјери да допринесемо подизању квалитета и остваривању већих ефеката идеолошко-политичког рада, овим освртом ћемо учинити покушај да укажемо на неке до сада уочене слабости у овој области.

Наиме, многи досадашњи, често преамбициозни, неприступачни и „ресавски“ сачињени програми, или уопште нијесу реализовани, или је у њиховој реализацији преовлађивао формализам, импровизација и стихичност, што је битно умањивало способност основних организација СК да успјешно превазилазе конфликтна стања, рјешавају свакодневне проблеме и да сузбијају многе негативне, Савезу комуниста туђе појаве и утицаје. Врло често се многе, добро замишљене и започете, акције не доведу до краја, па то проузрокује штетне последице и нежељене ефекте, што погодује стварању нездравих односа и подстицању егзистичких побуда и амбиција. Увријежен је веома штетан манир да се успјех у остваривању циљева идеолошко-политичког оспособљавања мјери бројем организационих облика образовања, бројем полазника, бројем обрађених тема, структуром предавачког кадра и слично, тако да се стиче лажан утисак да су постигнути заиста крупни резултати, иако објективна анализа квалитета тога рада показује суштински другачије стање. У начину рада још увијек доминира примјена метода „екс катедра“. Није учињен макар ни покушај да се полазници на одговарајући начин активирају, да се води неопходан дијалог о појединим актуелним проблемима, тако да ни стечена знања и искуства нијесу могла бити пренешена у њихове животне и радне средине.

Треба имати у виду и чињеницу да је тежиште идејно-политичког дјеловања, ипак у основним организацијама, које морају сачинити одговарајуће програме и изнаћи најадекватније облике, метод и начин идејно-политичког дјеловања, у зависности од сопствених специфичности, степена изражености и присуства проблема у одређеној средини.

Истакнути примјери, као још низ других, недвосмислено упућују на закључак да критичком анализом досадашње праксе и испољених слабости морамо уочавати правце нашег даљег ангажовања у циљу уздизања квалитета идејног рада на жељени ниво и повезивања новостечених знања са животном праксом. Најделикатнију улогу у остварењу тог циља имаће управо Центар за марксистичко образовање, као основни носилац идејног рада, који због тога мора прилагодити своју организацију и садржај рада нарасталим потребама и потпуно се оспособити за функцију која му је намињена.

Само тако можемо ефикасно елиминисати досадашње слабости, пропусте и недостатке. Тиме ће и наше идејне свијести, којим тренутно не можемо бити задовољни, добити квалитативну димензију.

Б. Крговић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-247 код СДК Будва — Штамп: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 48 динара; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

25. MART 1980.

Има ријеч: ДУШАН ЛИЈЕШЕВИЋ, директор „Светог Стефана“

СЕЗОНА ПУНА НЕИЗВЈЕСНОСТИ

— Вјерујемо да је и код вас све у знаку припрема за овогодишњу туристичку сезону. С тим у вези, реците нам шта ће ООУР „Хотели Свети Стефан“ пружити ново својим гостима овог лета?

— У нашој организацији удруженог рада одвијају се значајни радови. У граду-хотелу скоро већ мјесец дана отворено је велико градилиште. У току је санација хотела „Свети Стефан“ и „Маестрал“, док је „Милочер“ саниран прошле јесени и отворен за госте.



Душан Лијешевић

Ове године ћемо имати и неке нове садржаје — за којима се управо осјећа потреба. Ради се о модерној пивници, једном лијепом бару, који је направљен на мјесту

се посјетиоцима могу пружити основни подаци о настанку Светог Стефана и животу људи овог краја. Поред Галерије, то би била још једна мала културна институција у граду-хотелу. Испред хотела биће шопинг центар чију изградњу финансира Југословенска извозна и кредитна банка. Очекујемо да ће сви ови објекти обогатити нашу укупну понуду и повећати ванпансионску потрошњу.

Да истакнем још и то да је у току изградња хотела „Милочер“ капацитета око 600 лежаја. Идејни пројекат је завршен и у току је његова разрада. Према рјешењу, ко је дао професор Равникар, аутор пројекта, ово ће, када се изгради, без сумње, бити најбољи хотел на Медитерану, дакако, лоциран, опет, на најљепшем мјесту на Медитерану — у Милочеру.

— Познато је да су „Маестрал“ и град-хотел Свети Стефан претрпјели извјесна оштећења од прошлогодишњег земљотреса. Како теку радови на објектима и хоће ли они бити окончани до почетка туристичке сезоне?

— Оштећења, у нашим хотелима која су последица прошлогодишњих земљотреса нијесу тако мала. Но, она, углавном, није била на конструктивним елементима, па су хотели могли примати госте прошле сезоне. За све објекте направили смо санационе програме и, захваљујући доброј организацији и пожртвовану извођача радова — грађевинских радних организација („Енергопроект“ — Београд, „Рад“ — Пријепоље, „Енергомонтаж“ — Ти-

врше послове надзора над радовима у нашим објектима.

— Какви су реални изгледи за успјех овогодишње туристичке сезоне?

— Туристичка сезона, која нам је, такође, на прагу, пуна је неизвјесности. Према подацима којима у овом тренутку располажемо, имамо много разлога да будемо забринути за њен исход. Интересовање за наше хотеле знатно је слабије него прошле године у овом периоду. Но, запажено је опадање интересовања и за друге земље, чији су се хотели ранијих година изузетно добро продавали.

У Црној Гори је изражајније опадање продаје хотелских капацитета, јер психоза, створена земљотресом, још није заборављена. Индивидуални гости, који дуго низ година посјећују наше хотеле, остају нам и даље вјерни. Срећом, њих није мали број.

Лоши изгледи продаје наших капацитета намећу нам потребу за интензивирањем ванпансионске потрошње, посебно за развијање интереса економије и досљедног спровођења у живот стабилизационог програма усвојеног у јануару на Збору радника наше организације.

— Негдје сте раније у штампи изјавили да би светостефанске плаже требало да користе само гости ваше организације. Је ли ова изјава још актуелна?

— Идеја да се плаже у Светом Стефану намијене хотелским гостима, заправо, је њихов захтјев. Незамисливо је да хотел реномеа „Светог Стефана“ нема плажу која би била одређена искључиво за његове госте. Највећи број примједаба које стижу од гостију односе се на гужве на плажама, те на чамце и глисере који немилосрдно узурпирају мир гостију. Гости долазе код нас првенствено да уживају у природним љепотама, чистом мору и на пјешчаном плажама, свјесни да им је код нас загарантована безбједност. Међутим, велики број посјетилаца светостефанских плажа, по правилу, доводи у питање нормално коришћење плажа хотелских гостију. Посљедњих неколико година проблем масовних посјета озбиљно доводи у питање одржавање реномеа хотела и могућност продаје гостима који су веће платежне моћи.

— Због тога смо принуђени да већ ове године и даље уведемо ригорозне мјере у циљу очувања мира у нашим хотелима, односно на нашим плажама ако не желимо да изгубимо госте који плаћају релативно високу цијену наших услуга и од којих имамо значајне девизне ефекте. Овдје морамо бити веома досљедни, јер су нас многи гости упозорили да ће, ако им не обезбједимо тишину и комфорт, они то потражити сами у неком другом крају свијета. Постараћемо се да их не наводимо на размисање да мијењају мјесто за свој одмор, за које и сами кажу да је најљепше на свијету.

ПУТ ДУГ ПЕТ ГОДИНА

На рачун изградње пута Цетиње — Будва, обећања извођача о року завршетка и пролонгирања тих рокова, извођачу су на званичним скуповима упућиване оштре критике, а на незваничним мјестима појединци су измишљали разне досјетке и шале. Многи старији грађани, који памте вријеме изградње старог пута Цетиње — Будва 1931. године упоређују темпо радова прије и сада. Прије педесет година — кажу они — кроз непроходне литице Оће и камено море Катунске нахије, на дијето и мацу, за само шест мјесеци прокрчен је друм којим је прошао први аутомобил. Данас, када је грађевинска техника толико узнапредовала, пут се гради као „Скадар на Бојани“. Заиста, критици има мјеста, јер растојање од Цетиња до Будве данас је исто као и 1931. године, чак је и траса новог пута краћа за неколико километара. Па шта је то што је допринијело да се изградња пута отежала толико година? У трагању за одговором на ово питање разговарали смо на дионици пута Лапчићи — Будва са радницима, предрадницима, техничарима и шефовима градње. Одговори су, мање-више, слични или истоветни: критици има мјеста. То значи да има доста субјективних слабости код извођача, али и не само код њега. Но, нису за потцењивање ни они други разлози који произлазе из такозваних објективних потешкоћа.

Само о неким од њих говорио нам је Ђуро Прелевић, шеф градње на дионици Лапчићи — Будва, која је остала још недовршена.

— Не желим да оправдавам Грађевинско предузеће „Титоград“. Хоћу само да истакнем неке моменте које наши критичари неће да узму у обзир када наступају са својом критиком — каже он. — Априлска катастрофа је и нас тешко погодила. Готово читаво прошло прољеће и добар дио лета наша грађевинска операта, људство и техника били су ангажовани на рашишћавању рушевина, чишћењу одрона, одр-

жавању саобраћаја. Посљедња дионица у дужини од три и по километра, која је још недовршена, донијела нам је много непредвиђених потешкоћа. Прије свега, ту су два најкрупнија објекта — мостови у Букинама и Покрајима, а ту су и мањи мостови и клизишта. На санацији клизишта код Станишића оставили смо читаво прошло лето. Тек што смо тај терен санирали, наступиле су прошлогодишње поплаве које су нам причиниле штете огромних размјера. Појавило се ново клизиште 150 метара дужине. Готово 200 метара готовог, асфалтираног, пута пошло је у амбис. Терен сада треба испитивати, проучити и изградити пројекат санације. Све то захтијева доста напора и времена, а да и не говоримо о поскупљењу радова. У очекивању пројекта врше се притисци, дају обећања пролонгирају рокове. Ето, и посљедњи рок — 15. јун, питање је да ли ће бити испуњен, јер пројекат за ново клизиште на Вако-тима још није готов.

Дакле, то би била „друга страна медаље“ када је ријеч о тако дугом и мучном равању новог пута Цетиње — Будва.

Овдје треба истаћи и још нешто. Присуство Грађевинске радне организације „Титоград“ на подручју будванске општине оштеће трајно обиљежено. Ова радна организација остварила је примјерну сарадњу с мјесним заједницама у Будви и Бечићима по многим питањима од заједничког интереса. Као споменици те сарадње остаће друштвено-корисни објекти у селима Браића, Маина, Побора, у Бечићима и у Будви.

— И однос становништва ових мјеста према нама, као извођачу радова, био је на висини — каже Ђуро Прелевић. — Јест, да се људи радују путу, што је сасвим нормално, али и штете које се причине приликом извођења радова далеко су веће од на донаде. Међутим, на цијелом потезу од Лапчића до Будве ми с мјештанима нисмо имали ни један судски спор. Сви проблеми који су искрсавали рјешавани су договором.

ДИПЛОМЕ

Туристичка сезона је на прагу. Мада је земљотрес оставио тешке трагове, интересовање домаћих и страних туриста за одмор на будванској ривијери доста је велико. О томе свједоче резервације код агенција и склопљени уговори.

У нашој општини се од овог лета доста очекује. У току су припреме да се што прије санирају објекти и што боље дочекају гости.

У вријеме када је доста брига пред туристичким посленицима, једна постаје све израженија — кадрови. — Конобара, оних који су годинама учили занат и добро га усавршили све је мање. Након земљотреса многи су отишли и потражили посао у другим мјестима. Нијесу могли да чекају обнову или су им понуђени бољи услови, па су напустили наше објекте. Сада је већ јасно да немамо доброг угоститељског кадра — истакла је на недавном скупу у „Монтенегротуристу“ Душан Лијешевић, директор ООУР „Свети Стефан“.

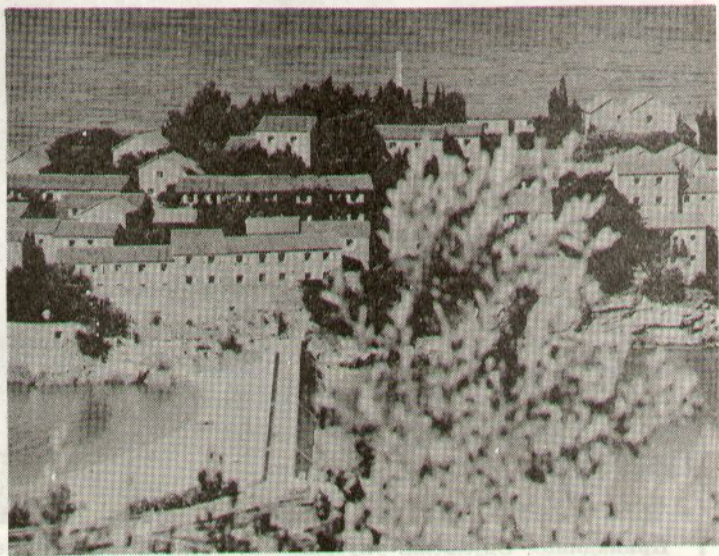
Док туристички радници брину што најбољи одлазе, наше школе као да за то не хају. Из средњих и виших школа у Котору, Дубровнику и другим мјестима долазе туристички техничари, који не могу да нађу посла — у њиховим дипломама није прецизирано за шта су осposољени. Велики број школића и дјевојака са завршеном средњом или вишом школом обилазе наше радне организације, а посла — нема.

Крајње је вријеме да се престане с „фабриковањем“ кадрова који не могу да се запосле. Треба сачинити планове потреба и школовати кадар који ће доћи доћи нашој туристичкој привреди.

Г.

гдје су становници Светог Стефана некада мљели маслине, па је у том стилу и изведен те мљечном ресторани који је намијењен како гостима, тако и бројним посјетиоцима Светог Стефана, првенствено онима школског узраста. Размисљамо о отварању малог музеја у коме

тоград, „Репрос“ — Загреб и „Индустриградња“ — Београд — надамо се, према садашњем току радова, да ће сви наши хотели бити спремни до почетка сезоне. Овдје треба истаћи и велики допринос инжињера и техничара из Института за испитивање материјала СР Србије, који



Град хотел „Свети Стефан“ спремно дочекује сезону

ЗАБИЉЕЖЕНО ПЕРОМ И КАМЕРОМ

ДА НАША



Прије почетка рада кратак договор — свако добија задатак



Са ученицима су на радилишту и просвјетни радници



Душанка Ускоковић и Маријана Станишић учествовале су и на савезној акцији — и овдје служе за примјер



Припадници Одјељења унутрашњих послова и резервног састава милиције масовно су учествовали у акцији

У ОКВИРУ АКЦИЈЕ МЈЕСЕЦИ ТУРЗМА омладина наше општине својски је прионула на посао. Од 1. марта неки викенда, нема одмора: сваке суботе и недјеље од 150 до 200 омладинаца дуж ривијере, од Будве до Петровца, полаже испит љубави, радећи ударнички на отклањању посљедица катастрофе која нас је задесила прије непуну годину дана. Младима се, с вријеме на вријеме, придружују и припадници Територијалне одбране, Цивилне заштите, грађани — чланови Социјалистичког савеза радног народа, туристичко-угоститељски радници и све друге организоване снаге у комуни. Заједнички циљ је јасно одређен: залијечити ране које нам је наметнула стихија, уредити нашу дивну ривијеру и показати свијету, који нас буде посјетио сљедеће сезоне, да смо јачи од сваке стихије.

Када смо правили ове снимке, у суботу 16. марта, заједно с омладином на акцији су масовно учествовали и радници Одјељења унутрашњих послова и резервног састава Милиције. Значајну помоћ сваког акцијашког дана пружају и грађевинске радне организације које изводе радове на санацији, обнови и изградњи будванске општине. То су, на првом мјесту, „Енергопроект“ из Београда, „Хидротехна“, „Рад“ из Бијељине, без чије помоћи у алату и механизацији учинак омладине и грађанства не би био потпуно.



Са љубављу и одушевљењем млади раде на заљечењу ране

РИВИЈЕРА БУДЕ ЈОШ ЛЈЕПША

О учешћу омладине разговарали смо с командантом акција, које спроводи Општинска комитетска Савеза социјалистичке омладине, Гојком Љубановићем.

— При ОК ССО формирали смо Комисију за добровољни рад омладине. Израђен је детаљан план, на основу кога се спроводи акција током марта и априла. У овом периоду омладина ће бити у мобилном стању. Одзив је више него добар. Најмасовније учествују омладинци основних организација удруженог рада: „Авала“, „Свети Стефан“, Мјесна заједница Будва II. Побора и Будва — предграђе. Сада је на реду уређење околине Старог града, а затим слиједи уређење шеталишта од Аутобуске станице до Завале и простор око Нове поште. Сличне акције изводе се и на подручју Петровца и Светог Стефана.

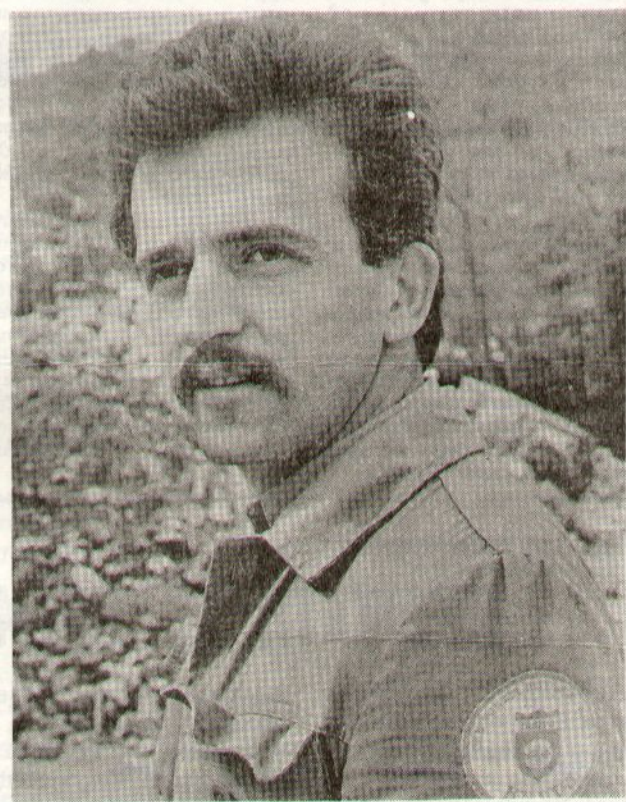
Иначе, садашња активност омладине, како нам је рекао Љубановић, истовремено је и припрема за одлазак на Савезну радну акцију „Крагујевац 80.“, на којој ће учествовати Омладинска радна бригада „Букица Митровић-Шуња“ у трећој смјени. За ову акцију интересовање омладине врло је велико. Бригада ће учествовати са 50 омладинаца, а пријавило их се 80. Но, жеље добровољаца биће испуњене, јер ће још једна бригада средњошколаца учествовати на савезној радној акцији — Црногорско приморје 80.



Са заставом и пјесмом стигли су на радилиште — са пјесмом под стегом слободе одлазе на починак



Помоћ грађевинске оперативе је од непроцјењивог значаја



Гојко Љубановић — са њим су освојили плакету „Вељко Влаховић“ и корачају у нове радне побједе



Сами су одлучили: Од 1. марта нема одмора! Зато својски раде да њихов крај што прије буде један од најљепших на Медитерану

Текст: Владо Станић
Снимци: Милорад Тодоровић

КУЛТУРА, ОБРАЗОВАЊЕ И ЛИКОВНИ ЖИВОТ ✕ КУЛТУРА, ОБРАЗОВАЊЕ И ЛИКОВНИ ЖИВОТ

АКТУЕЛНО

Када ће се формирати културно-просвјетна заједница општине?

Више је од годину и по дана од како Културно-просвјетна заједница Црне Горе води акцију да се у свим општинама наше Републике, гдје не постоје, формирају и отпочну с радом општинске културно-просвјетне заједнице. У том циљу Културно-просвјетна заједница Црне Горе је писмено, затим преко делегата у Скупштини Заједнице и преко чланова свог Председништва, препоручивала, покретала иницијативу, обраћала се општинским конференцијама Социјалистичког савеза, како би се ове заједнице што прије конституисале.

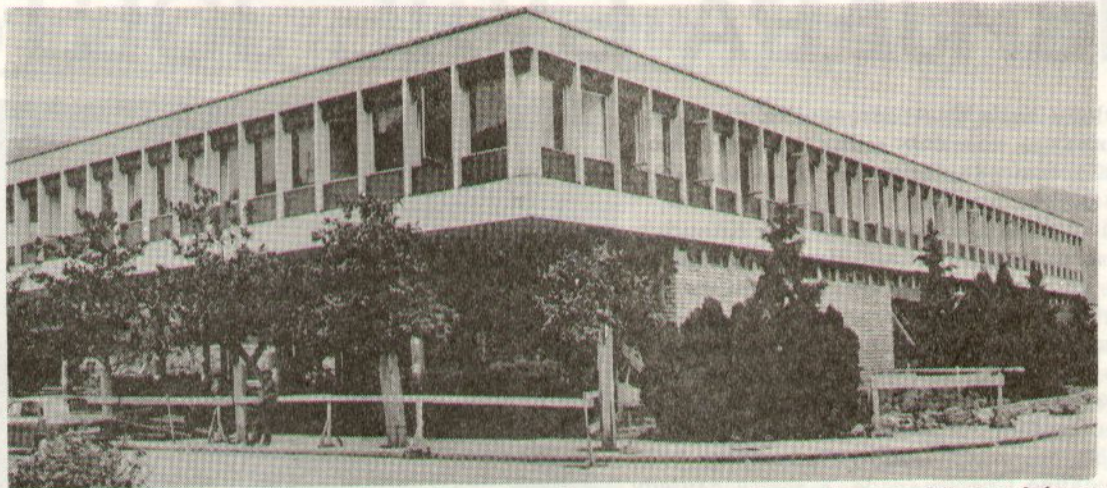
Међутим, кад је ријеч о нашој општини, на овом плану се, колико знамо, још ништа није учинило, иако је општепознато од коликог би значаја било формирање ове друштвене културно просвјетне трибине. Баш зато што културно-просвјетна заједница код нас не постоји, многа питања и проблеми из тог домена стоје и чекају да их неко покрене с мртве тачке. Као што је познато, незамјенива је улога Културно-просвјетне заједнице кад је ријеч о свим видовима културно-умјетничког аматеризма за све оне дјелатности које, на добровољној основи и по склоностима, окупљају велики број радних

људи и грађана, у првом реду младих. Због непостојања ове значајне друштвене организације изостале су многе иницијативе и остварења на културно-просвјетном плану, а немали број појединаца нема могућности да испољи своја знања и активности кроз разне културно-просвјетне дјелатности.

Без сваке сумње, Културно-просвјетна заједница општине постала би жарниште културног и просвјетног стваралаштва тиме што би оживјела рад културно - умјетничких друштава, бавила се набаваком и популарисањем књига, била трибина гдје би се водили разговори о питањима из области културе и просвјете, договарале и давале корисне идеје и предлози. Једном ријечју, Културно-просвјетна заједница би постала најширији и најдемократскији облик окупљања свих радних људи и грађана, жељних знања и културе.

Заиста изгледа врло чудно да се још увијек ништа не предузима да се културно-просвјетна заједница у нашој општини оформи и конституише, поготову кад се зна да је она један од значајних облика дјеловања Социјалистичког савеза!

М. П.



Радови на санацији зграде „Зета филма“ и Дома културе „Гојко Краповић“ одвијају се према плану

Нови простори за потребе културе

Послије катастрофалног земљотреса од 15. априла 1979. године културно-забавни живот Будве прилично је замро. Грађани су остали без биоскопских представа, занимљивих позоришних и других умјетничких приредби, популарних концерата Културно-умјетничког друштва „Кањон“, без разноврсних школских и дјечјих приредба, повремено одржаваног Сајма филмова, без југословенске музичке приредбе „Дани музике“ и без многих других манифестација културног и друштвено-политичког карактера, које су се одржавале у згради „Зета филма“ — Дому културе „Гојко Краповић“. Тек после земљотреса констатовано је да је ова зграда, а посебно њена биоскопска дворана, играла прворазредну улогу у формирању културног и забавног живота Будве.

Првих дана после земљотреса „Зета филм“ настојао је да прибави стручно мишљење о могућностима санације зграде. Већ 20. априла стручна екипа Архитектонског факултета из Београда детаљно је обишла зграду и дала мишљење да се санација може успјешно извршити. Таквог мишљења била је и стручна комисија која је извршила званични преглед зграде и сачинила одговарајући записник. После тога, радном колективу се наметнула мисао како да се изврше санациони радови да би зграда била што функционалнија за одвијање културног живота Будве и за што боље задовољавање културних потреба грађана. Колектив је иницирао, а затим једногласно прихватио, идејно рјешење пројекта, према коме знатни дјелови зграде треба да буду у функцији одвијања културних дјелатности. Такву идеју прихватили су урбанисти и Скупштина општине Будва, саглашавајући се да се простор за потребе културе и забаве прошири на простор травњака. Истовремено, по мишљењу урбаниста, на тај начин се „разбија“ равна фасада зграде с јужне стране, према паркингу. То идејно рјешење предвидјело је одговарајуће просторе за одржавање умјетничких изложби, за библиотечку са читаоницом, за клуб радника Будве, за Културно-умјетничко друштво „Кањон“, као и за канцеларијске просторије Културног центра, Општинске самоуправне интересне заједнице културе и „Приморских новина“.

Израду и разраду главног и свих осталих пројеката преузео је Архитектонски факултет из Београда. Овај посао обављен је у релативно задовољавајућем року. Надлежни републички орган за ревизију пројеката дао је сагласност, па се могло приступити радовима на санацији зграде.

Тада започиње нова етапа у раду: преговори и закључење уговора с извођачем, ГРО „Дом“ из Београда. Захваљујући ангажовању стручног надзорног органа, „Зета филм“ је била у могућности да води преговоре о побољшању услова и, у том погледу, постигла је добре резултате. Активно је учествовала у одабирању не само извођача грађевинских радова, већ и извођача свих занатских радова. Тим преговорима постигнуте су значајне

материјалне и финансијске уштеде.

Велику помоћ у обезбјеђивању услова за санацију одиграла је Скупштина општине у Будви, која је поступала с пуно разумијевања за потребе грађана Будве и „Зета филма“, и средствима из Фонда за обнову и развој потпомогла да се реализује активност „Зета филма“ у санацији зграде.

Требало би да се санациони радови у цјелини заврше до краја августа 1980. године. Поред осталог, предвиђено је централно загријавање биоскопске сале и просторија, што ће бити пријатна новост за многобројне љубитеље филма и других приредби, које ће се, у таквим условима, одвијати у повећаном обиму. У Будви ће се по-

Одобрена за приказивање четири филма

Комисија за преглед филмова је 12. и 13. марта прегледала и одобрила четири филма за приказивање у 1981. години.

То су француски филм „Жаца или бандит“, с Жаклом Полем Белмондом у главној улози, који је прошле године био најгледанији филм у Француској, амерички филмови „Челички нерви“ и „Стаклоно звоно“ и филипински „Освета Сонни Лија“.

бољшати услови за рад и коришћење библиотеке и читаонице. Умјетничке изложбе могу се непрекидно одржавати током цијеле године, КУД „Кањон“ добиће могућност за активнији рад, а у Клубу радника Будве окупљаће се радници и грађани, љубитељи филма и других културних активности.

Као што се може видјети, услови за одвијање културног, забавног и друштвеног живота у Будви ће се нормализовати и знатно проширити санацијом зграде „Зета филма“. Радови који су у току треба да се ускоро интензивирају после привођења крају послова на санацији хотела у Бечићима. Учиниће се све што је могуће да се зграда заврши о року, како би колектив „Зета филма“ могао да се врати у нормалне услове рада и пословања, а поједини дјелови зграде започну своју нову функцију.

Милан М. Новичић

ИЗ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА

ПРУЖАТИ СЕ ПРЕМА ГУБЕРУ

Активност Културног центра биће ове године диктирана условима у којима се, стицајем познатих околности, нашла Будва и стабилizacionим мјерама које је његов колектив усвојио приликом доношења програма рада.

УСКОРО У БУДВИ

Крајем овог мјесеца у Будви ће, у организацији центра, гостовати Југословенско драмско позориште из Београда с представом „Драги мој лажљивче“. То је врло занимљив комад, написан на основу препише Бернарда Шоа и његове пријатељице Стеле Кембл. Глумци у овој представи су Радмила Андрић и Михаило Виторовић.

Б. Л.

позорнице, што је све неопходно за одвијање разноврсног културног програма у љетним мјесецима. Адаптирани и импровизовани простори не би одговарали свим приредбама и другим културним манифестацијама, па се и ове године мора рачунати само на салу Основне школе у Будви за извођење музичког и драмског програма и галерију у Светом Стефану за одвијање ликовне дјелатности.

Поред традиционалног фестивала Дани музике, културни центар ће сваког мјесеца обезбиједити по један програм — позоришну представу, монодраму, музички концерт. Треба истаћи да ни један од ових видова понуде не покрива ни приближно трошкове

око извођења, јер је сала, и поред пуног ангажовања радника Културног центра и добре рекламе, већином празна. Да би се избјегли губици на купљеним програмима, одлучено је да их буде мање него прошлих година, али да то буду најбоља остварења на културном и забавном пољу.

Ликовна дјелатност ће се одвијати у сарадњи са ООУР „Свети Стефан“. Културни центар ће предузети организацију изложби, а Савјет Галерије направити избор сликара који ће ове године излагати.

Као и сваке године, Културни центар ће се укључити у организацију програма поводом државних празника и значајних датума из наше историје.

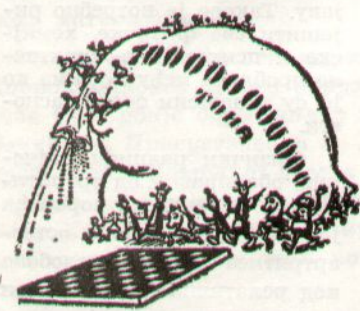


Као што се зна, Будва је остала без изложбених простора, музеја и љетње

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

НАГРАДА ИЗУМИТЕЉУ ШАХА

Индијски принц Сирам захтијевао је од изумитеља шаховске игре да тражи награду какву год жели. Овај је затражио да му се за прво поље (квадратић) шаховске табле да зрно пиринча, на друго поље четири зрна, за треће поље четири зрна и тако даље — за свако поље двапут више него за претходно. Принц пристаде. Међутим, када су дворски мудраци израчунали колико би зрна требало дати за свих 64 поља шаховске табле, показало се да се награда уопште не може исплатити, јер у читавој земљи није било толико зрна пиринча; није толико било ни у читавом свијету! Наиме, награда је износила 18 446 744 073 709 551 615



зрна пиринча. Учитељ је тај број написао на табли. Ујесу није га ни прочитао. Нијесу умјели.

А зашто индијски принц није могао дати толико зрна пиринча изумитељу шаха? Није ли то толико велики број да није имао толико пиринча?

Може се израчунати, ако би се толики број зрна равномерно посуо свуда по коп-

ну на земаљској кугли, на-стао би слој пиринча дебело око један сантиметар. А толико пиринча, наравно, принц није имао.

Сви смо се зачудили, јер број не изгледа баш велики — тек је двадесетодигитан.

— Па, хајде да се увјеримо и сами колико је грандиозан тај број. Израчунајте колико зрна пиринча би требало дати за свако од првих осам поља шаховске табле:

1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128.

— Као што видите, за осам поља треба дати 128 зрна. Може се проверити да тих 128 зрна пиринча тежи око пет грама. Даље рачунајте у грамима, колико пиринча треба дати за свако од следећих осам поља (9—16. поља):

10, 20, 40, 80, 160, 320, 640, 1280 (грама).

— Упростићемо рачунање тако што ћемо сматрати да на шеснаесто поље табле треба ставити 1000 грама пиринча, тј. килограм. Даље, за следећих 10 поља, рачунајмо у килограмима.

Ово је, такође, било лако израчунати:

2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, 512, 1024 (кг.).

За 26. поља шаховске табле требало би дати отприлике 1024 кг пиринча, тј. више од једне тоне! Запажамо да се за сваких 10 поља количина пиринча повећава више од 1000 пута. Значи, колико би тона пиринча требало дати за 36 поља?

— Више од 1000 тона!

— А за 46. поље, за 56. поље?

— Само за 46 поља табле требало би више од 1 милијарде

зрна! Када смо израчунали колико би пиринча требало дати за 64. поље, показало се да је то више од 256 милијарди тона!

Ако би се нешто тачније рачунало, само за 64. поље табле било би потребно око 360 милијарди тона пиринча, а за шаховску таблу — скоро двапут више, тј. око 700 милијарди тона пиринча! Ето, толико је велики број 18 446 744 073 709 551 615.

Заиста, толико се зрна пиринча не може скупити. Изгледа, изумитељ шаха је био велики шаљивција и мудрац. Вјешто је то смислио: под видом мале награде, тражио је толико колико ни сам принц нема.

За колико би се година могло сакупити толико зрна ако би годишње у царству радило по двије милијарде тона разних житарица?

Добили смо да би то било за 350 година!

ЗАНИМЉИВО И ШАЉИВО

Одјељење Ш-2 Школског центра за средње образовање и васпитање почело је с издавањем шаљивих „Дангл новости“. Ове новине имају рубрике: „Проблеми“, „Да ли је могуће да не знате“, „За младе домаћице“, „Конкурс за најлепши љубавни стих“, „Хороскоп“, „Модни кутак“, „У три ока“, „Хи-фи рубрика“, „Роман у наставцима“, „ТВ у вашем дому“, „Питања и одговори“, „Огласи и рекламе...“

Доносимо одломке из неких рубрика.

ЗА МЛАДЕ ДОМАЋИЦЕ

Ако су вам досадили свакодневни вечерњи оброци, препоручујемо вам еспеш

специјалитет домаћег назива „пресукача“.

Потребно је: два јаја (по могућности покварена), пола килограма соли, мало воде, пет кашика сенфа, мало дозе уља, прах за пацове, пардон, пециво.

Све ово треба мијесити, док се не добије зелена маса. Затим узмете оклагију и тањите тијесто. Онда га режете у кругове, пржите и сервирајте вруће.

Ако осјетите неки необичан укус, значи да не треба ни по којој цијени да једете, јер дјелују смртоубилачки.

МОДНИ КУТАК

Специјална вијест из Париза: Ако су вам фармерке сувише кратке, исплетите око крајева — чипку! То вам, нажалост, не можемо прикати, јер ниједан наш манекен то није хтио обући. Наше мишљење је да ће то на вама, ипак, лијепо — висити.

ХИ-ФИ РУБРИКА

Данас ћемо се задржати на чувеном ТВ пријемнику Јагоде Пивац, који је за народ интересантан зато што има само други програм, на коме се, међутим, прије подне види РАИ и чује преи програм; послје подне види други програм и чује РАИ, а увече се чује други програм и види — РТВ Алба нијара.

Власница љубоморно чува тајну како јој је све то успјело.

Друговима палим за наше сутра

Био је трновит ваш пут. Пун горчине, неизвјесности, наде, патњи. Крчен је страдањима и животима. Вас, храбре борце, великане револуције, водио је у боље сјутра непобједиви борац и вођа — друг Тито. Он је уливао наду да ће сванути дан радости, сунца и слободног неба. То вас је водило напријед.

У вам је буктала ватра освете према мрском туђину. Радовали сте се слободи као нечем најљепшем и најдрагоцјенијем. У ријетким тренуцима пре дана, између двије битке, размишљали сте о заласку сунца над пјенушавим валима мора, о предвечерјима, прољећу, препуном боја и опојних мириса, о пољупцу с вољеном која је била тако далеко. Многи ваши другови никад се нијесу вратили — остали су на стазама слободе да би ми уживали у њеним благодетима и љепоти.

Тања Вукотић

Листајући један лист...

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

1. Зашто су омалени људи лоши метеоролози?
2. Будући да тоалет-папир није био пронађен у вријеме египатских фараона, шта су они употребљавали у „дотичне“ сврхе?
3. Шта је мало бодљикаво прасе рекло кад се огребалом о кактус?
4. Кога чека малер кад му црна мачка пресијече пут?
5. Зашто тата мијеша кафу лијево, а мама десном руком?

Одговори:

1. Зато што последњи пријети да пада киша.
2. Тоалет-папир.
3. Јеси ли то ти, мама?
4. Миша.
5. Да би се истопио шећер.

ОГЛАСИ И РЕКЛАМЕ

— Продајем најбољи крушковац у цијелој Шумадији. Зорка Пивац — Ваљево.

✱

— Мој супруг, Слатки Рочер, напустио ме је 31. 10 1979. и до сада се није јавио. Молим да се јави у року од три године, у противном се одриче њега као супруга. Дугове на моје име не признајем.

✱

Несумњиво да се неким прилозима „Дангл новости“ може замјерити на неоригиналности. Међутим, овим новинама не може се оспорити вистинитост и интелигенција уређивачког одбора, као изванредна моћ запажања и смисао за хумор.

„Дангл новости“ су покушај шаљивог гледања на савремени свијет, покушај пародије на савремени живот, савремену технику, савремену музику, савремене проблеме, савремену поезију и савремене новине и часописе.

Не заборавимо да „Дангл новости“ уређују осамнаесто годишњицу.

М. КУЗМАНОВИЋ

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

КОЛИКА ЈЕ СЕКУНДА

СЕКУНДА — КАО ЈЕДИНИЦА ЗА ВРИЈЕМЕ — извођена је из средње годишње дужине сунчаног дана, који је у вези с трајањем једног обртања Земље око своје осе. При томе је претпостављено да је дужина средњег дана непромијењена. Тешкоће су настале онда када је — тридесетих година овог вијека — да је Земљина ротација промијењива вриједност. Мада те промјене нису велике — дужина дана је краћа или дужа за неколико хиљада дјелова секунде — ипак се, строго узевши, средњи сунчев дан не може узети да је константан, нарочито онда када се за вриједност секунде тражи тачан податак.

Зато се тражила нека нова природна појава, чија је дужина трајања постојанија. Дошло се до сазнања да треба бирати трајање године, тј. временски размак једног обилака Земље око Сунца. Тако је 1956. године Међународно биро за мјере и тежове донио одлуку да се секунда дефинише као 31 556 925,9747-ти дио дужине тропске године (1900. године). Таква јединица назива се ефемеридска секунда.

Али на томе се није стало. Истраживања у физици су показала да је атомски еталон фреквенције за цезијум тако добро испитан да може обезбједити временску јединицу тачније но што то астрономска мјерења могу дати. Зато је 1967. године Међународни биро за мјере и тежове одлучио да нова јединица за вријеме међународног система јединица буде секунда овако дефинисана: „СЕКУНДА ЈЕ ТРАЈАЊЕ ОД 9 192 631 770 ПЕРИОДА РАДИЈАЦИЈЕ КОЈА ОДГОВАРА ПРЕЛАЗУ ИЗМЕЂУ ДВА ХИПЕРФИНА НИВОА ФУНДАМЕНТАЛНОГ СТАЊА АТОМА ЦЕЗИЈУМА 133“.

Дакле, с једне стране, имамо атомско вријеме — са веома добро дефинисаном секундом, а са друге стране цио наш живот везан за Земљину ротацију. Према томе, требало је наћи неку добру координацију између старог и новог система времена. Тако је створено координирано свијетско вријеме, које је засновано на атомском времену, али узима у обзир и вријеме добијено из Земљине ротације. Ово последње значи да ако имамо један часовник који одбројава вријеме по атомској секунди, а други по „сунчаној“ секунди, тада ће се показивање атомског часовника исправљати. Ове исправке могу се вршити само 1. јануара или 1. јула у години.

Видимо да је рачунање времена доста организован проблем. Тим питањима бави се првенствено Међународна служба времена, организација која обједињава рад више институција. Код нас се Астрономска опсерваторија у Београду бави одређивањем времена и члан је Међународне службе времена.

Временска јединица се, дакле, дефинише по физичким процесима, али астономија није изгубила улогу, јер она има задатак да броји вријеме, а истовремено, ради на томе да, знајући тачну вриједност секунде, контролише трајање Земљине ротације и њеног кретања око Сунца.



Проблем који је годинама истицао на састанцима спортских и осталих друштвено-политичких организација — недостатак терена — ускоро ће бити ријешен. За спортисте наше општине и туристе који овдје проводе свој одмор градиће се спортски центар.

— Иницијативу за изградњу тог објекта, коју је покренуо Савез организација за физичку културу СР Црне Горе, објеручке смо прихватили — рекао је Предраг Ђулафић, предсједник Скупштине општине. — Наша понуда је следећа: обезбјеђивање земљишта са свим ко-

ПРЕД ТУРНИР У СВЕТОМ СТЕФАНУ

ПОЗВАН ЈЕ И КАРПОВ

У туристичкој предзони у Светом Стефану биће одржан међународни шаховски турнир. У нашем најексклузивнијем лјетовалишту током јуна наћи ће се на окупу 14 играча, који ће имати девету категорију ФИДЕ. Како смо обавијестили, на турнир је позван свијетски првак у шаху Анатолиј Карпов, затим бивши свијетски првак Михаил Таљ, Мајс, Нан, Унцикер и други познати играчи, а од Југословена Александар Матановић, Бора Иаков, Драгољуб Милић, Божидар Ивановић и овогодишњи шампион Југославије Предраг Никодић.

Коначна листа учесника на овом турниру биће позната у току априла.

Г.

муналијама и изградња инфраструктурних објеката.

Будући центар налазиће се у Будванском пољу, испод Дубовице. Стручњаци за спорт казали су да је то идеално мјесто, јер омогућава бављење спортом током цијеле године. Овдје, наиме, нема вјетрова, доста је сунчаних и топлих дана, што веома погодује спортистима.

У саставу будућег центра изградиће се затворена гимнастичка дворана с трибинама за око хиљаду гледалаца, затим фудбалски терен с два помоћна игралишта и атлетском стазом, отворени и затворени пливачки базен и стадион за мале спортове. Је дан од првих објеката који ће бити подигнут јесте стрелиште за које је већ завршен идејни пројекат. Будва ће у септембру 1981. године бити домаћин европског првенства у стрелаштву на коме ће учествовати око 1600 такмичара из 25 земаља старог континента. Стрелиште се уклапа у будући центар и за његову изградњу (рачунају се и пратећи објекти) биће утрошено око 50 милиона динара.

Спорт у Будви је у успону. Ту су три фудбалска клуба — два у републичкој лиги; ватерполисти су прошле

ЦЕНТАР ПОД ДУБОВИЦОМ

године изборили друголишки статус; одбојкаши су међу најбољима у републици. Пливање и тенис добијају све више присталица, а, такође, карате, бокс и још неки спортови. Због омасов-

љења физичке културе и туриста којих је све више, Будва је у обавези да створи добар спортски центар. Рачуна се да ће он стајати око 150 милиона динара.

С. Г.

ИЗ РАДНИХ КОЛЕКТИВА

Ауто-мото друштву потребна помоћ

У Ауто-мото друштву у Будви ради се под веома тешким условима. Од катастрофалног земљотреса до данас овај колектив обавља послове у објекту обиљеженом црвеном бојом. Због тога негодују и власници моторних возила који траже њихове услуге.

— Ситуација у којој се налазимо заиста је тешка — каже Анте Деловић, секретар Друштва. — Што је најгоре, не видимо никакав излаз! Обраћали смо се готово свим форумима у комуни, али до сада није много учињено да нам се помогне. Истина, одређена је локација за изградњу новог сервиса у зони преко магистрале у Будванском пољу, али се за тај подухват нема пара. Из сопствене акумулације не можемо ништа учинити — једва састављамо крај с крајем и некако обезбјеђујемо личне докошке. Из других извора за сада нема новца.

У сервису се обавља оправка возила, а у његовом саставу је ауто-школа. Они организују и спортска такмичења. Посла је исувише, а да би се он квалитетно обављао потребни су услови за рад: нова зграда с модерним опремом и велико двориште за прихватање возила.

— На прагу смо туристичке сезоне — истиче Деловић — за коју се вјерује да ће бити богата. Очекујемо најездзу туриста, с обзиром да се на Словенској плажи отвара ауто-камп са око 2000 јединица. Ту су и аутокампови у Јазу, Бечићима, Светом Стефану и Каменову, а то значи да ће стићи велики број моторизованих туриста. Питамо се: како да удовољимо захтјевима тих људи у оваквим условима? Апељујемо на надлежне да нам помогну да пребродимо тешкоће. И — чекамо.

Г.

Кутак за разоноду

БАШ ЗАТО

— Зашто она госпођа носи црнину? — упита сусјед сусједа.

— Јхали за мужем.

— Колико знам, она се никад није удавала.

— Баш зато и носи црнину.

НИШТА БАДАВА

— Зашто ми дајете толико костију уз месо? — негодује једна домаћица у касарници.

— Ко вам каже да вам дајем? Све ћете то ви платити.

СА 8%

Баџима је на часу био логије речено да људско тијело садржи 92% воде. Њима је то било толико чудно да су о томе наставили да расправљају на путу кућама.

Сретоше дјевојку с тијелом као у Милоске Венере. Тада један рече:

— Погледајте шта је ова учинила са својих осам процената!

АНЕГДОТЕ

ТЕМИСТОКЛЕ И ПЛАТАН

Атински државник Темистокле, када се једном приликом наљутио, рекао је Атињанима:

— Нити ме поштујете, нити ми се дивите, нешто поступате са мном као са платаном. Кад се дигне олуја, ви од страха тражите заштиту под његовом крошњом, а кад је лијепо вријеме, онда га гулите и гране му ломите!

НИКАКО ДА ПОГОДИ

Вјечито у оскудици, велики енглески комедиограф Ричард Шеридан

КАЗАЛИ СУ...

ЗЛАТО КОЈЕ ЖЕНЕ ПРЕЗИРУ

МЕРИ ВИЛСОН — ЛИТЛ: „Ћутање је једино злато које жене презиру“.

✱

ФЕЛИНИ: „Зар новинари баш морају да разумију моје филмове? Није ли довољно што је публика задовољна?“

✱

КОНФУЧИЈЕ: „Надошла ријека може те спријечити да прођеш, али не може те спријечити да се вратиш“.

✱

ЧЕРЧИЛ: „Писати књигу права је пустоловина. Најприје је играчка, потом постаје љубавница, па господарица и, најзад, тиранин. И напослетку, кад сте спремни да се помириш с робовањем, убијете га и баците га јавности пред ноге“.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЈЕЂИВАЊЕ

Болести повезане с радним мјестом

Неке хроничне болести, које се јављају у средњим годинама или у старости, великим дијелом последица су услова рада. Обољења више-струке етиологије, чија контрола не зависи од уклањања једног јединог узрочног фактора, изазивају најчешће професионални услови. Могућности радника да оболу не зависе само од врсте, учесталости и изложености појединим факторима, већ и од подложности и толеранције појединца. Због тога се болести повезане с радним мјестом не могу посматрати издвојено, већ увијек у комбинацији с осталим спољним или насљедним факторима. Ова обољења могу се, из вјесним прилагођавањима на радним мјестима, ублажити.

Особе чији посао захтијева велики степен напора и одговорности оболјевају, на примјер, од високог крвног притиска. Код контролора де та високи крвни притисак четири пута је чешћи него код осталих људи исте старосне структуре и уз исте промјенљиве факторе као што су исхрана, пушење и алкохол. И утицај врхуине на радном мјесту може дјеловати на крвни притисак. Епидемиолози су утврдили да је ово обољење чешће код радника у жељезарама него код осталих професија, а узрок томе је дуготрајна изложеност топлоти. Лоши радни услови су узрок не само високог крвног притиска, већ и неуроза

и чирева од којих радници често оболјевају.

Неопходна стална посматрања

Чир на желуцу је, поред високог крвног притиска, једно од најчешћих професионалних обољења. Од њега болују радници који су на послу напети, који раде у смјенама или који су изложени штетним факторима околине и гасовима.

Утврђено је да велики број морнара болује од гастритиса, поремећаја у пробави, чира, неуроза и високог крвног притиска. Да би се контролисао чир међу људима који су му подложни, као и међу професијама гдје је он најчешћи, потребно је спроводити стална епидемиолошка посматрања, како би се истакли сви фактори који могу утицати на његову појаву. Такође је потребно ријешити све физичке, хемијске и психолошко-друштвене проблеме међу људима који су изложени овој опасности.

Физички радници најчешће оболјевају од артритиса и локомоторних поремећаја. Најчешћи узроци остеоартритиса и реуме зглобова код релативно младих људи од око 30 година су физички напор, повреде зглобова, претјерано коришћење појединих зглобова, промјене микроклиматских услова, држање на раду, као и употреба вибрационих машина. У неким земљама реуматизам и обољења локомоторног система већ су званично признати као професионална обољења.

Познато је да су срчана обољења честа код професионалних групација гдје је чест емоционални стрес. Међу бројним етиолошким факторима који изазивају срчане болести, као што су исхрана, пушење, недостатак физичке вјежбе и алкохол, утврђено је да је професионални стрес био пет пута чешћи узрок срчаних обољења од свих осталих фактора заједно.

Боља превентива и хуманији услови рада

Срчано обољење може бити последица изложености угљен-дисулфиду, а комбинавана изложеност угљен-моноксиду, срчаном стресу и пушењу изазива код потенцијалних болесника срчане тегобе.

Спрјечавање срчаних обољења може се постићи већом безбједношћу на послу и уз помоћ професионалне медицине. Међутим, за рјешавање проблема сложеност односа радног мјеста и здравља потребно је остварити мултидисциплинарни приступ. Неопходно је спровести низ истраживања, али и одлучну акцију за бољу превентиву и контролу.